

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
w **Cieszynie**

**Zespół ds.
pieczy zastępczej**

INFORMATOR DLA KANDYDATÓW DO PEŁNIENIA FUNKCJI RODZINY ZASTĘPCZEJ

KTO MOŻE ZOSTAĆ RODZINĄ ZASTĘPCZĄ

Jeśli ktokolwiek rozważa możliwość pełnienia funkcji rodziny zastępczej, w pierwszej kolejności zgłasza się do organizatora rodzinnej pieczy zastępczej działającego na terenie powiatu właściwego ze względu na miejsce swojego zamieszkania. Osoby mieszkające na terenie powiatu cieszyńskiego proszone są o zgłoszenie się do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Cieszynie (PCPR), ul. Bobrecka 29 (PCPR w Cieszynie) tel. 33 47 77 200 lub 33 47 77 313 lub 33 47 77 120, który pełni funkcję organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. W PCPR można uzyskać wszelkie informacje o warunkach, jakie trzeba spełnić, aby zostać rodziną zastępczą. Powyższe informacje można uzyskać także na stronie <http://pcprcieszyn.ox.pl/kandydaci-na-rodzine-zastepcza> oraz profil Facebook <https://www.facebook.com/pieczacieszyn/>.

Rodzinę zastępczą tworzy małżeństwo lub osoba samotna, niepozostająca w związku małżeńskim.

Rodzaje rodzin zastępczych:

1. **rodzina zastępcza spokrewniona** – tworzą ją wyłącznie wstępni dziecka (dziadkowie) lub rodzeństwo dziecka;
2. **rodzina zastępcza niezawodowa** – tworzą ją osoby niespokrewnione z dzieckiem lub krewni nie będący wstępnymi dziecka (czyli np. ciocie, wujkowie);
3. **rodzina zastępcza zawodowa**, w tym zawodowa pełniąca funkcję **pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna** - tworzą ją osoby niespokrewnione z dzieckiem;
4. **rodzinny dom dziecka** – tworzą go osoby niespokrewnione z dzieckiem dla nie więcej niż 8 dzieci lub osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej.

WYMOGI USTAWOWE DLA KANDYDATÓW DO PEŁNIENIA FUNKCJI RODZINY ZASTĘPCZEJ:

Kandydaci na rodziców zastępczych:

- dają rękojmię należytego sprawowania pieczy zastępczej;
- nie są i nie byli pozbawieni władzy rodzicielskiej, oraz władza rodzicielska nie jest im ograniczona ani zawieszona;
- wypełniają obowiązek alimentacyjny - w przypadku gdy taki obowiązek w stosunku do nich wynika z tytułu egzekucyjnego;
- nie są ograniczeni w zdolności do czynności prawnych;
- są zdolni do sprawowania właściwej opieki nad dzieckiem, co zostało potwierdzone zaświadczeniem lekarskim o stanie zdrowia wystawionym przez lekarza podstawowej opieki zdrowotnej oraz opinią o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej wystawioną przez psychologa z odpowiednimi uprawnieniami;
- przebywają na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- zapewnią odpowiednie warunki bytowe i mieszkaniowe umożliwiające dziecku zaspokajanie jego indywidualnych potrzeb, w tym: rozwoju emocjonalnego, fizycznego i społecznego, właściwej edukacji i rozwoju zainteresowań, wypoczynku i organizacji czasu wolnego;
- nie byli skazani prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo w przypadku kandydatów pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej lub zawodowej oraz prowadzenie rodzinnego domu dziecka;
- co najmniej jedna osoba musi posiadać stałe źródło dochodów w przypadku kandydatów do tworzenia rodziny zastępczej niezawodowej.

Kandydaci na rodziców zastępczych muszą przejść procedurę kwalifikacyjną, której zasady określa poszczególny organizator rodzinnej pieczy zastępczej. *Zasady kwalifikowania i opiniowania kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej w PCPR w Cieszynie stanowią odrębny dokument, dostępny w siedzibie PCPR lub pod linkiem <http://pcprcieszyn.ox.pl/kandydaci-na-rodzine-zastepcza>.*

Ponadto, zgodnie z art. 44 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka są obowiązani posiadać świadectwo ukończenia szkolenia organizowanego przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA

to czasowa forma sprawowania opieki nad dzieckiem, która jest ustanawiana w sytuacji kiedy rodzice naturalni nie mogą zapewnić swoim dzieciom opieki i wychowania. *Rodzicielstwo zastępcze to nie adopcja. Rodzice zastępczy muszą liczyć się z tym, że dziecko nie jest im przyznane raz na zawsze i że może ono wrócić do swojej prawdziwej rodziny, jeśli uda jej się pokonać życiowy kryzys.* Jeśli w trakcie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej jego sytuacja prawna zostanie uregulowana poprzez pozbawienie władzy rodzicielskiej rodziców, organizator rodzinnej pieczy zastępczej ma obowiązek zgłoszenia tego dziecka do ośrodka adopcyjnego, który podejmuje decyzje dot. kwalifikacji danego dziecka do procedury adopcyjnej. **Osoby adoptujące dziecko, podejmują decyzję na całe życie.** Adopcja daje im te same prawa i obowiązki, jakie mają rodzice biologiczni, nie otrzymują oni wsparcia finansowego na dziecko, jakie przysługuje rodzinom zastępczym oraz nie podlegają wsparciu i nadzorowi ze strony urzędów.

UMIESZCZENIE DZIECKA W PIECZY ZASTĘPCZEJ

Powinno nastąpić po wyczerpaniu wszystkich form pomocy rodzicom dziecka, chyba, że dobro dziecka wymaga zapewnienia mu niezwłocznie pieczy zastępczej.

Za pobyt dziecka w pieczy zastępczej rodzice biologiczni ponoszą odpłatność, która ustala w drodze decyzji wydanej przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

Umieszczenie dziecka w danej rodzinie zastępczej odbywa się poprzez orzeczenie sądu na wniosek kandydatów na rodzinę zastępczą (nie dotyczy umieszczenia dziecka w drodze interwencji odpowiednich służb). Pierwszeństwo pełnienia rodziny zastępczej mają osoby spokrewnione lub spowinowacane z dzieckiem, o ile dają gwarancję poprawy sytuacji dziecka. W przypadku, gdy osoby spokrewnione lub bliskie dziecku nie mogą pełnić funkcji rodziny zastępczej, sąd rodzinny występuje do PCPR o wskazanie kandydatów, którzy są gotowi przyjąć do rodziny zastępczej dziecko.

OKRES OBJĘCIA DZIECKA PIECZĄ ZASTĘPCZĄ

Od dnia faktycznego umieszczenia dziecka w ustanowionej w drodze postanowienia sądowego rodzinie zastępczej do dnia uregulowania przez sąd opiekuńczy w inny sposób sytuacji opiekuńczej dziecka (*powrót dziecka do rodziny biologicznej, umieszczenie w placówce, adopcja*) lub z dniem uzyskania pełnoletności.

Osoba, która osiągnęła pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej, może przebywać w dotychczasowej rodzinie zastępczej, za zgodą odpowiednio rodziny zastępczej czy prowadzącego rodzinny dom dziecka nie dłużej jednak niż do ukończenia 25. roku życia, jeżeli np. się uczy.

PRAWA DZIECKA W PIECZY ZASTĘPCZEJ

Dziecko umieszczone w pieczy zastępczej ma w szczególności prawo do:

- 1) utrzymywania osobistego kontaktu z rodziną naturalną i powrotu do rodziny naturalnej,
- 2) traktowania w sposób sprzyjający poczuciu godności i wartości,
- 3) praktyk religijnych zgodnych z wolą rodziców i potrzebami dziecka,
- 4) kształcenia, rozwoju uzdolnień, zainteresowań i indywidualności, zabawy i wypoczynku,
- 5) pomocy w przygotowaniu do samodzielnego życia,
- 6) wiedzy o swoim pochodzeniu, dostępu do informacji i wyrażania opinii w sprawach, które go dotyczą.

PODSTAWOWE PRAWA I OBOWIĄZKI RODZIN ZASTĘPCZYCH

Przyjmując dziecko do rodziny zastępczej rodzina nabywa prawo i obowiązek wykonywania nad nim bieżącej pieczy. Bieżąca piecza to jest faktyczna, codzienna troska o stan zdrowia dziecka, o jego naukę, wypoczynek, sposób spędzania wolnego czasu, ma na celu zapewnienie mu poczucia bezpieczeństwa, stabilizacji i pozostawanie z nim we wspólnocie rodzinnej. Wraz z ustanowieniem rodziny zastępczej dla danego dziecka, rodzice zastępczy nie nabywają praw przysługujących opiekunom prawnym dziecka, nie posiadają uprawnień wynikających z pełni władzy rodzicielskiej nad dzieckiem. Pełnienie funkcji rodziny zastępczej podlega wsparciu i nadzorowi ze strony powiatowego centrum pomocy rodzinie i sądu.

Prawa rodziny zastępczej

Przyjmując dziecko do rodziny zastępczej opiekunowie mają prawo do:

- 1) uzyskania szczegółowych informacji o dziecku, jego sytuacji rodzinnej, specyficznych potrzebach (w przypadku rodzin niespokrewnionych, które nie znały wcześniej dziecka);
- 2) nawiązania kontaktu z dzieckiem przed umieszczeniem w rodzinie (w przypadku rodzin niespokrewnionych, które nie znały wcześniej dziecka);
- 3) wsparcia ze strony PCPR w rozwiązywaniu problemów związanych z opieką nad przyjętym dzieckiem;
- 4) reprezentowania dziecka w dochodzeniu świadczeń przeznaczonych na zaspokojenie potrzeb związanych z jego utrzymaniem w tym alimentów;
- 5) otrzymywania na podstawie złożonego wniosku:
  - świadczenia na pokrycie kosztów jego utrzymania w kwocie 694 zł miesięcznie – w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej spokrewnionej lub 1052 zł miesięcznie – w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej zawodowej, rodzinie zastępczej niezawodowej lub rodzinnym domu dziecka;

- świadczenia w wysokości 211 zł w przypadku przebywania w rodzinie zastępczej dziecka legitymującego się aktualnym orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności;
  - świadczenia w wysokości 500 zł miesięcznie - w przypadku każdego dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka do ukończenia 18 roku życia;
- 6) prawo do korzystania z pomocy wolontariuszy;
  - 7) prawo do korzystania z poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji, konsultacji dziecka w Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej.

Obowiązki rodziny zastępczej

Przyjmując dziecko do rodziny zastępczej opiekunowie zobowiązani są do:

- 1) sprawowania osobistej opieki nad powierzonym dzieckiem, w miejscu zamieszkania tej rodziny;
- 2) ścisłej współpracy z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej zatrudnionym w PCPR w Cieszynie, w tym do informowania koordynatora o wszelkich istotnych sprawach związanych z opieką i wychowaniem dziecka, uczestnictwa w ocenie sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej oraz w ocenie rodziny zastępczej;
- 3) gromadzenia i przechowywania dokumentów, dotyczących stanu zdrowia dziecka, jego wyników w nauce oraz sytuacji prawnej;
- 4) traktowanie dziecka w sposób sprzyjający poczuciu godności i wartości osobowej;
- 5) zapewnienie dostępu do przysługujących świadczeń zdrowotnych, kształcenia, wyrównywanie braków rozwojowych i szkolnych;
- 6) zapewnianie rozwoju uzdolnień i zainteresowań, jego potrzeb emocjonalnych, bytowych, rozwojowych, społecznych oraz religijnych;
- 7) umożliwianie kontaktu z rodzicami i innymi osobami bliskimi, chyba że sąd postanowi inaczej;
- 8) uczestnictwa w szkoleniach dostosowanych do potrzeb rodziny zastępczej.

Zapraszamy po dalsze informacje na stronę <http://pcprcieszyn.ox.pl/> oraz nasz profil na Facebook <https://www.facebook.com/pieczacieszyn/>

Podstawa prawna:

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
2. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy;
3. Ustawa z dnia 14.06.1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego.